

Gânduri motivante de început

Tărâmul Imaginației este în fiecare dintre noi, fie că suntem copii captivați de miracolele care pot avea loc în lumea fermecată a poveștilor, închisă ermetic într-o căpșună pistruiată și cârnă, fie că suntem adulți cu suflet de copii, nostalgici după perioada în care visam cu ochii deschiși și priveam lumea prin ochelarii de fum ai speranței că nu vom îmbătrâni niciodată.

Tărâmul Imaginației are răbdare cu toanele și capriciile vârstelor noastre, fiindcă este ca un bunic înțelept, încercat de furtuni, culcat la pământ de șuvoaiele neîblânzite ale râurilor de griji și ridicat în picioare de ramurile otelite ale stejarilor prieteni. Este atemporal și invizibil omului care se vede bine înrădăcinat în realitate. Se arată doar visătorilor, fumozilor care au zâmbetul înflorit ca o cicoare, ochii sfredelitori ca lava vulcanică și sufletul înmuiat în roua dulce și binefăcătoare a dimineții.

Partea cea mai interesantă este că înfățișarea sa este ca a unuiameleon, se schimbă jucăuș și misterios în funcție de percepția noastră. Fiecare dintre cei care sunt însetați de focul creației, mistuitor pe dinăuntru și răcoritor ca gresia portelanată pe dinafară, poate să creioneze înfățișarea tărâmului după bunul plac. Să ne imaginăm forme de relief născute din pasiunea unor gălăgioase dorințe, populate cu specii de plante și de animale ireale, haioase sau ciudate, mijloace de transport futuriste și anotimpuri bizare, caracterizate de melodii retro sau la modă astăzi sau mâine (de ce nu?).

Să ne imaginăm personaje din lumea basmelor nemuritoare sau inventate de noi, după chipul și asemănarea gândurilor tricotate în nopțile fierbinți ca gheața sau în diminețile brodate cu lacrimi de rouă albastră, când somnul ne este alungat ca un dușman. Apoi, suntem

invitați să creăm scenarii parfumate cu iz de mentă și iasomie, care să ne poarte pe brațele moi ale metalelor din care sunt croite vehicule zburătoare, ținuți în suspansul din căușul îndoielilor până la destinația finală a călătoriei imaginare.

Vi se pare ispittor acest Tărâm al Imaginației? Vă provoacă îndeajuns ca să vă descoperiți talentul ascuns, amăgitor, real sau risipitor, acela de a scrie cu litere de o șchioapă sau cu litere gigantice o poveste cum nu a mai fost alta până la ea?

Dacă da, atunci vă aflați pe drumul cel bun. Aici, între aceste file, începe călătoria pe Tărâmul Imaginației, iar eu mă ofer să fiu umilul și neprevăzutul vostru ghid, care să vă potolească setea de literatură învățându-vă să beți din apa vie și apa moartă a tinereții fără bătrânețe și a vieții fără de moarte.

Creatiile voastre literare, oricât de neînsemnate și palide vi se vor părea la început, vă vor da energia și curajul de a scrie mai mult și mai bine, vă vor alimenta setea de cunoaștere și dorința de a evada din cotidian în lumi construite după chipul și asemănarea voastră. Veți deveni nemuritori, deoarece cuvintele scrise sunt nemuritoare. Vorbele zboară ca frunzele suflate de vântul vremelnic, în timp ce poveștile își moștenesc veșnicia.

Dacă răspunsul vostru este nu, dacă încă ezitați să porniți alături de mine pe acest drum, vă ofer un răgaz de gândire cât o secundă de fericire, care comprimă în ea toată speranța voastră de a reuși să scrieți măcar o povestioară sau o mică poezie. „Încercarea moarte n-are“, spune un cunoscut proverb. Așadar, de ce să pierdeți șansa unui nou început? De ce să nu valorificați această oportunitate care vi se deschide miraculos, ca un boboc de trandafir mângâiat de sărutul dulce al soarelui vindecător?

Să pornim la drum pe Tărâmul Imaginației!

Dragă copile (fată sau băiat), știam că vei lua hotărârea corectă și nu vei irosi șansa de a păși pe *Tărâmul Imaginației!* Iată ce trebuie să faci: Închide ochii! I-ai închis? Să nu trișezi, că vei rămâne pe loc! ... Întinde mâna dreaptă și ia-mă de braț! Așa, foarte bine! Acum suntem pregătiți să explorăm tărâmul mult așteptat. Vom folosi ochii minții și toate simțurile ni se vor mări de mii de ori, astfel încât să percepem orice nano-sunet, mini-imagini, fragilo-atingere sau șoapto-mișcare.

De la începutul călătoriei noastre fantastice, vreau să știi că *Tărâmul Imaginației* are două ținuturi distincte, pe care poți păși doar succesiv, ca într-un joc pe calculator. Primul este *Ținutul Exploratorilor*, pe care te rog să-l privești ca pe primul nivel, cel care îți asigură accesul la un nivel superior, numit *Ținutul Experimentatorilor*. Ca orice joc, călătoria noastră are și reguli, pe care ar fi bine să le cunoaștem de la început și să le respectăm:

- ☞ Crede cu adevărat în scopul călătoriei noastre și vizualizează succesul!
- ☞ Respectă toate etapele călătoriei fantastice, fiecare oferindu-ți informațiile de care ai nevoie!
- ☞ Dozează-ți efortul, astfel încât să ai energie până la final!
- ☞ Respectă-ți partenerii de drum, fiindcă astfel tu însuși te respecti!
- ☞ Echipează-te corespunzător (să nu-ți lipsească stiloul și hârtia)!
- ☞ Astâmpără-ți setea la izvorul înțelepciunii și potolește-ți foamea cu hrana minții!
- ☞ Bucură-te de toate beneficiile călătoriei!

Nu putem să negociem nicio regulă. Dar, dacă tu, copil frumos, consideri că ai putea adăuga doar o singură regulă, care ne poate fi de folos în inedita noastră călătorie, poți să o notezi pe spațiul liber de mai jos:



Nivelul 1
Nivelul 1

Nivelul 1

Nivelul 1

Nivelul 1



Primul nivel: Ținutul Exploratorilor

... N-am folosit nici mătura Samanthei, nici covorul fermecat al lui Aladin ca să ajungem aici, în Ținutul Exploratorilor! În schimb, ne-am ajutat de puterea imaginației creatoare, combustibil secret, inepuizabil, ecologic și, mai ales, de viitor! Creativitatea este o trăsătură esențială a omului modern, în orice domeniu, iar tu ești unul dintre cei care vor revoluționa lumea!

Privește în jur! Cu ce crezi că seamănă acest ținut? ... Aaa, cu un labirint? Desigur, și eu sunt de aceeași părere. Uite ce de indicatoare ne ies în cale! Vezi tu, lucrurile stau cam așa în acest moment: citim ce scrie pe fiecare indicator, care reprezintă o tehnică de scriere creativă, o explorăm, pas cu pas, iar în final, dacă parcurgem cu succes întregul drum, vom avea acces la nivelul următor. Fiecare tehnică de lucru îți va fi explicată pe înțelesul tău și exemplificată atât de mine, ghidul tău, cât și de partenerii noștri de drum din primul nivel, elevi de-ai mei, din clasele a III-a și a IV-a. Să-ți fac cunoștință cu ei! Se numesc Iulia, Alina, Andrei, Horia, Lucian, Diana, Patrik, Gabriela, Ancuța și Șerban. Menționez că fără talentul, entuziasmul și inocența acestor copii, cu care am experimentat tehnicile de scriere creativă, nu ar fi prins viață această călătorie. Poți să o numești și antrenament creativ!

Ești pregătit să începem? Succes!

Indicatorul I. Desenul creativ

► Ca la orice început, este bine să-ți investigăm potențialul creativ. De aceea, începem cu o scurtă și interesantă probă care leagă desenul de imaginație.

I. Continuă următoarele desene în așa fel încât să rezulte figuri cât mai diferite și mai originale. Folosește creioane colorate. Dă un titlu cât mai sugestiv fiecărui desen realizat.

Model:  șarpe, râu, șopârlă, șosea



2. Alege una dintre figurile desenate și spune ce culoare, alta decât în realitate, i se potrivește. Motivează răspunsul.

Model: râu • galben-oranj (este un râu de miere)
 • alb (este un râu de lapte)
 • negru (este un râu de smoală)
 • roșu (este un râu de căpșuni)

✦ Posibile soluții găsite de elevii parteneri:

1. a) munți, brazi, gard, pieptăn, fierăstrău, razele soarelui, gheare de dinozaur, metrul tâmplarului;
 (Alina)

b) ochelari, cireșe, ochi, faruri, Soarele și Luna, roți, monede, alune; (Șerban)

c) sertar, tabacheră, tablou, plic, cutie, cameră, piscină, teren cu gazon, livadă, penar, tablă, teren de tenis, magazin. (Horia)

2. a) brad • alb-roz (este un brad de frișcă)
 • transparent (este un brad de săpun)
 • roșu (este un brad de foc)
 • negru (este un brad de ciocolată amăruie)
 • albastru (este un brad de cerneală)

Din brazii alb-roz (de frișcă) și negri (de ciocolată amăruie) aș mânca atunci când aș avea poftă. Cu acele de săpun ale bradului transparent m-aș spăla pe mâini. Sub bradul roșu (de foc) m-aș încălzi iarna și aș fi apărat de animalele sălbatice (îndeosebi de lupi). În tulpina bradului albastru aș avea un rezervor nesecat de cerneală, din care mi-aș alimenta mereu stiloul cu care-mi efectuez temele. (Lucian)

b) scrisoare – verde (este o scrisoare din frunze de mentă)

I-aș trimite bunicii o scrisoare din frunze de mentă pentru ca, după ce ar termina-o de citit, să o mestece și să i se răcorească gura într-un mod plăcut. Dacă bunica va descoperi greșeli de exprimare sau greșeli de ortografie și de punctuație, mi-o va restitui și o voi mânca eu. Îmi place culoarea verde, deoarece exprimă sinceritate (mă determină să spun numai adevărul). (Diana)

Indicatorul 2. Să fim inventivi!

► Te-ai gândit vreodată ce alte întrebuințări poate avea un obiect obișnuit, familiar? Dar să-ți imaginezi o întâmplare hazlie prin care poate trece acest banal obiect? Iată provocarea pe care ți-o oferă a doua tehnică de scriere creativă!

1. Imaginează-ți cât mai multe întrebunișări pe care le poate avea:

| | |
|-------------------------------------|----------------------|
| a) o cutie goală de conserve | b) un nasture |
| | |

2. Alcătuieste o scurtă compunere hazlie despre unul dintre aceste două obiecte, la alegere.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

♥ Posibile soluții găsite de elevii parteneri:

1. a) o cutie goală de conserve: pușculiță, ghiveci, jucărie, suport pentru creioane, suport pentru nasturi, timbre sau mărtișoare, veselă pentru animale, scrumieră; (*Patrik*)

b) un nasture: breloc, apărătoare pentru priză, ochelari, jucării (coliere, gură, nas), suport pentru geamul fisurat, milieu, perdea. (*Gabriela*)

2. a) O cutie de conserve

S-a petrecut într-o dimineață geroasă de iarnă. Pisiul meu, Top, se juca cu o cutie de conserve prin bucătărie. Bunicul tocmai scotea cenușa din sobă, când Top i-a aruncat cutia în piciorul drept. Dezechilibrându-se, bunicul a vărsat cenușa pe vasele bunicii, așezate frumos în dulap. Speriat, Top s-a urcat cu conserva pe vase. Dar, ghinion: conserva i-a rămas înțepenită între două farfurii. Motanul a început să dea jos farfuriile, care se spărgeau cu zgomot. Bunicul privea neputincios la dezastru. Atrasă de zgomot, bunica a venit într-un suflet în bucătărie. Privirea i-a căzut pe Top care, murdar de cenușă, se juca în continuare cu conserva, pe fața de masă albă ca zăpada.

Săraca de ea, nu știa ce să facă: să plângă de necaz sau să râdă? Voi ce-ați fi făcut? (*Iulia*)

b) Nasturii buclucași

Odată, am avut mulți, mulți nasturi, în formă de cireșe, banane, căpșuni și alte fructe.

Hamsterul meu, Jerry, a scăpat din cușcă și s-a plimbat prin casă, până a dat de nasturi. Crezând că erau bunătați, i-a mâncat și a fugit.

Mai târziu, când m-am întors acasă, am văzut toți nasturii sfărâmați. Lângă ei era un bilețel pe care scria cu litere de-o șchioapă: „Ia-ți fructele de-aici că nu-s bune, nu sunt coapte și mai au și ațe-n ele!“. Imediat, încheia: „Vizitează-mă la spital!“ (Andrei)

Indicatorul 3. Figurile de stil

► Să învățăm din secretele figurilor de stil (sau ale expresiilor frumoase)! Oricum s-ar numi, acestea sunt *sarea și piperul* oricărei compuneri. Aceste procedee îți sunt de folos în obținerea unui limbaj expresiv, nuanțat. Pe lângă figurile de stil exemplificate mai jos, poți să folosești multe altele: *repetiția* (de exemplu: „frumoasă, frumoasă“ – pentru a accentua ideea de *foarte frumoasă*), *inversiunea* („legănatul mers“ în loc de „mersul legănat“, pentru a scoate în evidență tipul de mers), *enumerația* („mă simțeam singură și neînțeleasă și plictisită“, pentru amplificarea ideii de stare sufletească negativă a unei persoane) etc.

Exemplele sunt alese din creațiile mele literare.

a) epitetul (un adjectiv care arată însușiri deosebite, ieșite din comun, ale substantivelor): „Alerg cu pletele *arămii răsfirate* de suflarea vântului *incolor*, cu tălpile *goale* ce ating pământul *brun* cu asperități ce-mi ustură pielea *mătăsoasă*.“

(Copacul anotimpurilor)

b) comparația (între doi termeni, precum *raze și sulite*, cu ajutorul cuvintelor *ca, precum, asemenea, la fel ca, ca și*): „Deși era atât de strălucitor, astrul nopții era de gheață și această senzație de răceală se răspânda în toate părțile prin intermediul razelor sale, *ca niște sulite* de cristal.“

(Cine ești tu, Moș Crăciun?)

c) personificarea (atribuirea de însușiri omeneste unor lucruri, unor fenomene ale naturii sau unor idei abstracte):

„Copilăria mea *aleargă* desculță
Pe câmpul cu maci înfloriți.“

(Copilăria mea)

d) metafora (o comparație nedezvoltată, adică în loc de *Soarele este ca o portocală exotică*, mă exprim direct zicând *portocala exotică*): „De jos, de pe Pământ, Soarele părea mai mic, dar pe măsură ce înainta, tăind cu zborul său imensul *ocean albastru*, căluțul de foc observa că *portocala exotică* la care râvnea devenea din ce în ce mai mare.“

(Căluțul de foc)

1. Găsește cât mai multe și mai originale epitete, comparații, personificări și metafore pentru fiecare dintre cuvintele:

a) primăvara;

.....

.....

.....

.....

b) ghiocelul.

.....
.....
.....
.....

2. Folosește expresiile pe care le-ai scris într-o compunere mică, cu titlu la alegere (*Primăvara sau Ghiocelul*).

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Crezi că ghiocelul ar putea fi simbolul altui anotimp? Motivează răspunsul, indiferent dacă este afirmativ sau negativ.

Posibile soluții găsite de elevii parteneri:

1. a) primăvara:

- epitete: *veselă, duioasă, gingașă, zâmbitoare, tandră, înverzită, glumeață;*
- comparații: *gingașă ca un ghiocel, înmiresmată precum o zambilă, duioasă ca zefirul, zâmbitoare ca o prințesă;*

- personificări: *valsează cu fluturii, cântă la flaut, presară flori prin grădini și prin câmpuri;*
- metafore: *stăpâna ghiocelilor, împărăteasa găzelor, prima fiică a împăratului An, ursitoarea cea bună.*

(Ancuța)

b) ghiocelul:

- epitețe: *plăpând, gingaș, firav, gânditor, micuț, visător;*
- comparații: *alb ca spuma laptelui, petale gingașe precum lacrimile, lujerul subțire precum gâtul lebedei;*
- personificări: *vestește învierea naturii, își scutură clopoțelul, tremură în bătaia vântului, își scoate căpșorul din plapuma albă;*
- metafore: *străjerul iubirii, clopotul fermecat, vestitorul primăverii, crainicul carnavalului florilor, străjerul ierbii încolțite. (Iulia)*

2. a) Primăvara

Din hora nesfârșită a anotimpurilor se desprinde veselă, zâmbitoare și tandră prima fiică a Împăratului An. Înmiresmată precum o zambilă, gingașă ca un ghiocel, zeița surâde cântăreților pădurii, care-i încântă auzul cu trilurile lor. Împărăteasa găzelor valsează cu fluturii multicolori și cântă la flaut. Sosirea ei este vestită de spiridușul verde cu căciuliță albă. Ea dă semnalul începerii carnavalului florilor, care ne încântă vederea cu frumusețea costumelor și cu parfumurile discrete. Aruncă pe cer portocala exotică ce încălzește întreaga natură. Duiosă ca zefirul, crăiasa cea tânără ursește întregii firi un anotimp de vis, preferatul. (Lucian)

b) Ghiocelul

Alaiul de flori multicolore și înmiresmate al prințesei Primăvara este condus de cavalerul alb: Ghiocelul. Trezită de sulitele aurii și subțiri ale soarelui, floarea ultimei zăpezi își ridică somnorosă și măreață clopoțelul plăpând și zglobiu, de sub plăpumioara caldă. Petalele albe și gingașe precum lacrimile se dezmoțesc iute, dansând pe lujerul verde și grațios precum gâtul unei lebede. Tremurând în bătaia vântului, vestește prin clinchetul său fermecat învierea naturii. Este minunat să privești un ghiocel din momentul în care-și scoate căciulița albă, prinsă cu o nestemată verde de lujerul firav, la lumina soarelui, și până când își duce la bun sfârșit misiunea sa nobilă, jertfindu-se pe altarul fermecătoarei sale stăpâne! (Diana)

3. □ Consider că ghiocelul nu ar putea fi simbolul altui anotimp. Vara, din cauza căldurii prea mari, ghiocelul s-ar ofili imediat. Toamna, n-ar rezista vântului și ploilor reci. Iernii nu ar putea să-i fie simbol, deoarece ar îngheța. (Andrei)

□ Sunt de părere că ghiocelul este simbolul prieteniei dintre două anotimpuri vecine: iarna și primăvara. Iarna i-a împrumutat ghiocelului culoarea albă, culoarea zăpezii, iar primăvara i-a dăruit culoarea verde, specifică ierbii. Iată de ce ghiocelul este un simbol de graniță între două anotimpuri: sfârșitul iernii și începutul primăverii. (Gabriela)

Indicatorul 4. Binomul fantastic

► Citind acest titlu, este firesc să te întrebi ce înseamnă cuvintele care îl compun. Ei bine, alegem două cuvinte la întâmplare, aparent fără nicio legătură între ele, și ne imaginăm un scenariu în care cele două pot să conviețuiască, fără să mai aibă rostul lor obișnuit. Astfel de exemple de binomane fantastice sunt: *câine – dulap, lumină – pantof, vineri – parfum, scaun – ramă, porc – robinet.*

Iată un model de povestire creativă alcătuită pe baza binomului fantastic „pisoiș – aspirină”, care îmi aparține:

Aspirină

În după-amiaza aceea plouase cu găleata. După ce artileria cerească se îndepărtase, pe cerul spălat cu detergent înspumat, solii soarelui căpătaseră îndrăzneală și învioraseră atmosfera.

Bucuros de schimbarea de decor, Ionel ieșise din casă. Pe alee zări un pisoiaș zgribulit, ud learcă, ce de-abia se mai ținea pe piciorușele-i slăbite. Îl luă în brațe și-l strânse la pieptu-i călduros. Pisoiașul mieuna cu glas sfârșit, cerându-i parcă ajutorul.

– Sărmane pisoiaș, cred c-ai răcit zdravăn! îl compătimi Ionel.

Băiatul îl duse-n casă, unde-i șterse bine blana udă și-l înveli într-un prosopel curat și pufos. Când îl lăsă pe pat, pisoiiul strănută. Îngrijorat, Ionel se gândi ce-ar trebui să mai facă pentru a-l însănătoși. Îi încălzi puțin lapte și dizolvă o jumătate de aspirină. După ce bău tot lăpticul, pisoiașul adormi.

A doua zi se făcuse bine. Când Ionel intră în cameră, pisoiașul veni vesel spre el, dornic de joacă. Băiatul l-a numit „Aspirină” și, de atunci, au rămas prieteni nedespărțiți.

😊 Scrie o povestire cu ajutorul binomului fantastic „nas – bec”.

🔗 Exemple create de elevii parteneri:

😊 a) Bătrânul Nas-bec

Era odată un bătrân foarte înțelept, care trăia în satul Fanteziei. Acolo, oamenii puteau să meargă în nas, să aibă case de ciocolată albă și animale din caramel. Pomii erau mari și din marmeladă. Oamenii erau nemuritori.